

Via samenwerking meer impact op het terrein van digitalisering

Geleerde lessen uit de samenwerking binnen de programmaliijn
Leren met ict van de Gelderse Professionaliseringsagenda

Hoe zorg je dat onderwijsprofessionals toegerust zijn om betekenisvol les te geven met en over ict? Hoe geef je digitale geletterdheid een plek in het curriculum? En hoe benut je ict om beter aan te sluiten bij verschillen tussen studenten? Dit zijn vraagstukken waar veel onderwijsinstellingen voor staan.

Binnen de Gelderse Professionaliseringsagenda (GPA) werken mbo-instellingen, de leraren-opleidingen van de HAN en het iXperium Centre of Expertise Leren met ict sinds 2016 samen aan het ontwikkelen van kennisproducten voor deze vraagstukken. De opgedane inzichten worden benut in de onderwijspraktijk en vertaald naar de opleiding van toekomstige mbo-docenten.

De samenwerking richt zich op vier doelen:

1. Onderwijsprofessionals in mbo-instellingen zijn aantoonbaar competent in leren en lesgeven met en over ict.
2. Aankomende mbo-docenten aan de leraren-opleidingen van de HAN zijn aantoonbaar competent in leren en lesgeven met en over ict.
3. Digitale geletterdheid is geïntegreerd in het curriculum van mbo-instellingen en de lerarenopleidingen.
4. Ict wordt effectief ingezet om recht te doen aan verschillen tussen studenten.

Deze visual brengt de belangrijkste lessen en opbrengsten uit de samenwerking tot medio 2026 samen. De lessen zijn gebaseerd op ervaringen en evaluaties uit de afgelopen jaren. Door deze inzichten te bundelen en te delen, kunnen ook andere onderwijsinstellingen en samenwerkingsverbanden voortbouwen op wat binnen de GPA is geleerd. Lopende trajecten en voorbeelden laten zien hoe dit in de praktijk vorm krijgt en bieden aanknopingspunten voor verdere ontwikkeling.

- [Bekijk de zeven lessen uit de samenwerking](#)
- [Lees de Blik vooruit](#)

De kracht van samenwerken in een netwerk

De zeven lessen uit de samenwerking

Welke factoren zijn van invloed op de ontwikkeling van leren en lesgeven met ict in de praktijk? De onderstaande inzichten komen voort uit de evaluatie van de GPA LLICT en laten zien welke aanpakken, samenwerkingsvormen

en randvoorwaarden volgens partners bijdragen aan onderwijsontwikkeling, professionalisering en digitale transformatie.

1

Lees meer:

- ▶ [Praktijkvoorbeeld 2 – Samen ontwerpen met studenten](#)
- ▶ [Praktijkvoorbeeld 5 – Samen bouwen aan duurzame professionalisering](#)

2

Lees meer:

- ▶ [Praktijkvoorbeeld 3 – Samen werken aan digitale onderwijstransformatie](#)
- ▶ [Praktijkvoorbeeld 4 – Samen werken aan inzicht in leren en lesgeven met ict](#)
- ▶ [Praktijkvoorbeeld 5 – Samen bouwen aan duurzame professionalisering](#)

3

Lees meer:

- ▶ [Praktijkvoorbeeld 3 – Samen werken aan digitale onderwijstransformatie](#)
- ▶ [Praktijkvoorbeeld 5 – Samen bouwen aan duurzame professionalisering](#)

Lees meer:

- ▶ [Praktijkvoorbeeld 1 – Samen werken aan digitale geletterdheid](#)
- ▶ [Praktijkvoorbeeld 4 – Samen werken aan inzicht in leren en lesgeven met ict](#)

Lees meer:

- ▶ [Praktijkvoorbeeld 1 – Samen werken aan digitale geletterdheid](#)
- ▶ [Praktijkvoorbeeld 5 – Samen bouwen aan duurzame professionalisering](#)

Lees meer:

- ▶ [Praktijkvoorbeeld 1 – Samen werken aan digitale geletterdheid](#)
- ▶ [Praktijkvoorbeeld 2 – Samen ontwerpen met studenten](#)

Lees meer:

- ▶ [Praktijkvoorbeeld 2 – Samen ontwerpen met studenten](#)
- ▶ [Praktijkvoorbeeld 5 – Samen bouwen aan duurzame professionalisering](#)

Praktijkvoorbeeld 1

Samen werken aan digitale geletterdheid

Inzicht als basis voor ontwikkeling

Van een gezamenlijke vraag naar een gezamenlijke aanpak

Hoe bereiden we studenten voor op een samenleving en arbeidsmarkt waarin digitale vaardigheden steeds belangrijker worden? Die vraag leefde bij meerdere partners binnen de GPA. Instellingen zagen dat digitale geletterdheid steeds meer invloed heeft op studiesucces, burgerschap en beroepsuitoefening, maar beschikten niet altijd over voldoende inzicht in de digitale competenties van studenten. Ook bleken partners dezelfde vraagstukken te hebben: welke digitale competenties zijn belangrijk en hoe maak je deze zichtbaar?

Samen ontwikkelen in de praktijk

Vanuit de gezamenlijke behoefte om digitale competenties van studenten beter zichtbaar te maken en te kunnen monitoren, ontwikkelde iXperium samen met verschillende mbo-instellingen de DigiCheck (voorheen zelfscan digitale geletterdheid). De DigiCheck is een online meetinstrument met praktijkgerichte vaardigheidsopdrachten, gebaseerd op het in het mbo veelgebruikte DigComp-model.

De DigiCheck helpt instellingen om digitale competenties van studenten systematisch in kaart te brengen en vormt daarmee een startpunt voor curriculumontwikkeling, begeleiding en professionalisering. Doordat het instrument samen met de onderwijspraktijk is ontwikkeld, sluit het goed aan bij de behoeften van opleidingen en onderwijsteams.

Waar staan we nu?

De DigiCheck wordt inmiddels op grote schaal ingezet door partners binnen de GPA. Onder andere bij Graafschap College, ROC Aventus en ROC Nijmegen hebben grote groepen studenten de DigiCheck-modules gemaakt, waardoor instellingen inzicht krijgen in sterke punten en ontwikkelbehoeften van hun studenten. Ook is gewerkt aan het ontwikkelen van materialen en handreikingen om (met behulp van de DigiCheck) aan de slag te gaan met digitale geletterdheid, zoals een interactieve praatplaat en leermiddelenoverzichten. Verkend is welke inzichten vanuit onderzoek over het stimuleren van digitale geletterdheid zijn opgedaan. Ook zijn contacten gelegd met mbo-instellingen buiten de GPA die werken aan de digitale geletterdheid van studenten.

Blik vooruit

De komende jaren willen de partners de gezamenlijke kennisbasis rondom digitale geletterdheid verder versterken. Daarbij ligt de focus op de doorontwikkeling van de DigiCheck en de ontwikkeling van materialen en handreikingen die onderwijsprofessionals helpen om met de uitkomsten aan de slag te gaan. Ook wordt onderzocht hoe de resultaten beter kunnen worden benut voor begeleiding, curriculumontwikkeling en professionalisering.

Wat leren we hiervan?

De samenwerking laat zien dat goede keuzes beginnen met inzicht. Door gegevens, ervaringen en praktijkkennis uit verschillende instellingen te combineren ontstaat een steeds scherper beeld van de digitale competenties van mbo-studenten, van de ondersteuning die zij nodig hebben en van de kansen en mogelijkheden om in het mbo-onderwijs aandacht te besteden aan digitale geletterdheid.

De samenwerking binnen de GPA maakt het bovendien mogelijk om een instrument als de DigiCheck gezamenlijk te ontwikkelen, te onderzoeken en op grote schaal in te zetten. Daardoor kunnen instellingen niet alleen van elkaars ervaringen leren, maar ook samen bouwen aan materialen, handreikingen en ondersteuning die aansluiten bij de praktijk. Daarmee is dit praktijkvoorbeeld een goede weergave van hoe **evidence-informed werken** kwaliteit versterkt.

► [Lees meer over de DigiCheck](#)

Praktijkvoorbeeld 2

Samen ontwerpen met studenten

Eigenaarschap groeit door samen te ontwerpen

Van een gezamenlijke vraag naar een gezamenlijke aanpak

Hoe kunnen we onderwijs beter laten aansluiten bij verschillen tussen studenten? Die vraag bracht partners binnen de GPA samen rond het thema gepersonaliseerd leren. Instellingen experimenteerden met maatwerk, flexibilisering en de inzet van ict, en zochten tegelijkertijd naar manieren om studenten meer eigenaarschap te geven over hun leerproces. Dit resulteerde in een gezamenlijke zoektocht naar werkzame aanpakken. Daarbij groeide het besef dat gepersonaliseerd leren niet alleen draait om technologie of flexibilisering, maar vooral om de actieve betrokkenheid van studenten bij hun leren en hun onderwijs.

Samen ontwikkelen in de praktijk

Binnen de GPA werkten onderzoekers, docenten, teamleiders en studenten samen aan dit vraagstuk. Een belangrijke impuls kwam vanuit [de MBOin2030 challenge gepersonaliseerd leren](#). ROC Nijmegen, Graafschap College en iXperium ontwikkelden daarin gezamenlijk een werkwijze waarmee opleidingen samen met studenten blended onderwijs kunnen ontwerpen. Studenten denken daarbij niet alleen mee over hun leerproces, maar werken ook actief mee aan het ontwerp van onderwijs. Door inzichten uit onderzoek, praktijkervaringen en ervaringen van studenten te combineren ontstond een aanpak waarin student voice en co-creatie centraal staan. De samenwerking maakte het mogelijk om kennis uit verschillende instellingen samen te brengen en verder te ontwikkelen.

Waar staan we nu?

Momenteel werken docenten, studenten en onderzoekers binnen een iXperiumteam samen aan de verdere ontwikkeling en toepassing van de aanpak. Door ervaringen uit verschillende opleidingen en instellingen te combineren ontstaat steeds meer inzicht in hoe co-design kan bijdragen aan eigenaarschap van studenten en onderwijs dat beter aansluit bij hun behoeften.

Blik vooruit

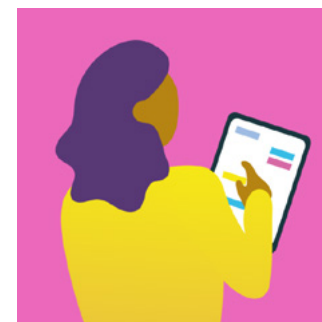
De komende jaren willen GPA-partners beter begrijpen wat werkt, voor wie en in welke context. Daarnaast wordt gewerkt aan verdere verspreiding van de ontwikkelde aanpak, zodat meer teams ervaring kunnen opdoen met het betrekken van studenten bij onderwijsontwikkeling.

Wat leren we hiervan?

De ervaringen laten zien dat studenten veel waardevolle ideeën hebben en graag actief betrokken worden bij de ontwikkeling van hun onderwijs. Studenten ervaren meer regie en eigenaarschap over hun leerproces, terwijl docenten zien dat deze aanpak leidt tot meer betrokkenheid en motivatie.

Dit voorbeeld laat zien wat samenwerking binnen de GPA kan opleveren. Door studenten, docenten, onderzoekers en andere experts samen te brengen ontstond een werkwijze die inmiddels door meerdere partners wordt gebruikt en verder ontwikkeld. Duurzame verandering ontstaat dus wanneer de mensen voor wie het onderwijs bedoeld is ook actief betrokken worden bij het ontwerp ervan. Daarmee illustreert dit praktijkvoorbeeld: **maatwerk en eigenaarschap zijn nodig om door te pakken.**

- [Bekijk het iXperiumteam Vormgeving van het onderwijs in co-design met studenten bij ROC Nijmegen en Graafschap College](#)

Praktijkvoorbeeld 3

Samen werken aan digitale onderwijstransformatie

Leidinggeven aan verandering doe je niet alleen

Van een gezamenlijke vraag naar een gezamenlijke aanpak

Hoe geef je leiding aan digitale verandering in het onderwijs? Die vraag leefde nadrukkelijk binnen de GPA LLICT. Hoewel er al instrumenten en professionaliseringsactiviteiten beschikbaar waren voor docenten, bleek dat duurzame verandering ook vraagt om leidinggevers die richting kunnen geven aan digitale ontwikkeling binnen hun organisatie. Binnen het netwerk ontstond daardoor de behoefte aan een gedeeld kader voor leidinggeven aan digitale onderwijstransformatie, specifiek voor de complexe context van mbo- en hbo-instellingen.

Samen ontwikkelen in de praktijk

Binnen de GPA werkten onderzoekers, onderwijsprofessionals, leidinggevers en beleidsmakers samen aan een raamwerk voor leidinggeven aan digitale onderwijstransformatie. Inzichten uit onderzoek naar verandering, leiderschap en digitale transformatie zijn gecombineerd met ervaringen uit de onderwijspraktijk. Dit heeft geleid tot een raamwerk dat aansluit bij de dagelijkse praktijk van leidinggevers en dat een hulpmiddel vormt om het gesprek te voeren over visie, strategie, professionalisering, cultuur en organisatieontwikkeling.

Waar staan we nu?

Het raamwerk Leidinggeven aan digitale onderwijstransformatie vormt inmiddels de basis voor professionaliseringstrajecten die helpen om grip te krijgen op de complexiteit van digitale transformatie. Ze maken zichtbaar welke perspectieven een rol spelen, wie betrokken moet worden en hoe verschillende onderdelen van de organisatie elkaar beïnvloeden. Het raamwerk wordt ook gebruikt binnen deelnemende mbo-instellingen om de visie op leiderschap, professionalisering en digitale transformatie verder vorm te geven.

Blik vooruit

De ambitie is dat iedere GPA-partner ervaring opdoet met het professionaliseringstraject voor leidinggevers en dat de opbrengsten daarvan duurzaam worden verankerd binnen leiderschapsprogramma's, professionaliseringsbeleid en strategische documenten van instellingen. Daarnaast wordt onderzocht hoe leidinggevers beter ondersteund kunnen worden bij het verbinden van visie, beleid, professionalisering en organisatieontwikkeling, zodat digitale onderwijstransformatie structureel onderdeel wordt van de organisatie.

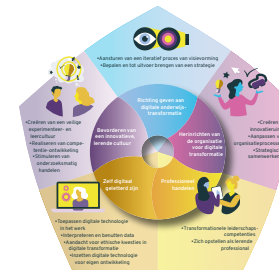
Wat leren we hiervan?

Het raamwerk laat zien dat digitale onderwijstransformatie niet in de eerste plaats een technologisch vraagstuk is, maar vooral een strategisch en mensgericht vraagstuk. Duurzame verandering vraagt om leiderschap op verschillende niveaus en om afstemming tussen beleid, ondersteuning, onderwijs en professionalisering.

Dit voorbeeld laat zien wat samenwerking binnen de GPA kan opleveren. Door kennis, ervaringen en praktijkvoorbeelden uit verschillende instellingen samen te brengen, ontstond een raamwerk dat complexe vraagstukken rondom digitale onderwijstransformatie concreet en bespreekbaar maakt. Het biedt organisaties handvatten om richting te geven aan verandering, terwijl er ruimte blijft voor de eigen context en ontwikkelfase van een instelling.

Daarmee sluit dit voorbeeld aan bij meerdere GPA-inzichten: **inbedding in beleid bepaalt impact, samenwerking in de driehoek werkt en maatwerk en eigenaarschap zijn nodig om door te pakken.**

► [Bekijk het raamwerk Leidinggeven aan digitale onderwijstransformatie](#)

Praktijkvoorbeeld 4

Samen werken aan inzicht in leren en lesgeven met ict

Meten om gericht te kunnen ontwikkelen

Van een gezamenlijke vraag naar een gezamenlijke aanpak

Hoe weet je of onderwijsprofessionals voldoende toegerust zijn om les te geven met en over ict? Die vraag stond vanaf het begin centraal binnen de GPA LLICT. Om de gezamenlijke ambities van mbo-instellingen, de lerarenopleidingen van de HAN en iXperium waar te maken, was het nodig om eerst inzicht te krijgen in de competenties van onderwijsprofessionals op het gebied van leren en lesgeven met ict.

Gaandeweg ontstond een nieuwe vraag: welke invloed hebben professionalisering, beleid en andere interventies op de ontwikkeling van deze competenties? Om die vragen te beantwoorden zetten GPA-partners gezamenlijk de monitor Leren en lesgeven met ict in. De monitor maakt zichtbaar waar onderwijsprofessionals staan, welke ontwikkelingen plaatsvinden en welke ondersteuning nodig is om verdere groei mogelijk te maken.

Samen ontwikkelen in de praktijk

Binnen de GPA zijn onderzoekers, leidinggevendenden, i-coaches en andere onderwijsprofessionals van mbo-instellingen, lerarenopleidingen van de HAN en iXperium betrokken bij het benutten van de monitor. Uitkomsten worden geanalyseerd en daarna gezamenlijk besproken en vertaald naar beleidskeuzes, professionaliseringsactiviteiten en vervolgonderzoek.

Binnen onderwijsinstellingen ontstaan sleutelteams waarin verschillende functies samenwerken aan onderwijsontwikkeling. Ook op GPA-niveau worden inzichten uit de monitor gebruikt binnen werkgroepen en thema-

tafels. Door de kruisbestuiving tussen mbo-instellingen, lerarenopleidingen en onderzoekers komen verschillende perspectieven samen, wat leidt tot nieuwe inzichten en initiatieven.

Waar staan we nu?

De monitor wordt inmiddels breed ingezet door GPA-partners. Scholen kunnen zelf bepalen wanneer zij de monitor afnemen, waardoor resultaten beter aansluiten bij beleidsontwikkeling, professionaliseringsactiviteiten en bij bijvoorbeeld het opstellen van meerjarenplannen.

Daarnaast wordt gewerkt aan een persoonlijke terugkoppeling voor docenten. Hierdoor krijgen deelnemers direct inzicht in hun eigen competenties en het gebruik van ict in hun onderwijs. Dat maakt de resultaten ook interessant voor docenten.

Blik vooruit

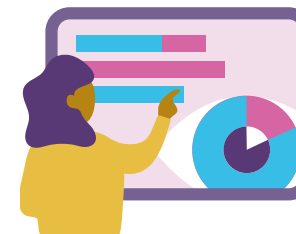
De komende jaren wordt verder gewerkt aan het personaliseren van de terugkoppeling, zodat deze nog beter aansluit bij de ontwikkelbehoeften van docenten. Ook wordt onderzocht hoe AI kan ondersteunen bij het analyseren en interpreteren van resultaten, zodat mbo-instellingen beter zicht krijgen op de effecten op het beleid, kansen voor professionalisering en onderwijsontwikkeling.

Wat leren we hiervan?

De resultaten laten zien dat professionalisering verschil maakt. Docenten die regelmatig deelnemen aan professionaliseringsactiviteiten ontwikkelen hun competenties voor leren en lesgeven met ict aantoonbaar sterker. Daarbij blijken een hoge frequentie van kortdurende activiteiten als langere trajecten, bijvoorbeeld een masteropleiding, waardevol, waarbij een combinatie van beide de grootste impact heeft.

Dit voorbeeld laat zien hoe samenwerking binnen de GPA bijdraagt aan evidence-informed werken. Door data, praktijkervaringen en expertise uit mbo-instellingen, lerarenopleidingen en onderzoek samen te brengen, ontstaat een stevig fundament voor keuzes rond beleid, professionalisering en onderwijsontwikkeling. Instellingen leren daarbij van hun eigen resultaten én van de ervaringen en aanpakken van andere partners binnen het netwerk. Daarmee laat dit praktijkvoorbeeld zien **hoe evidence-informed werken kwaliteit versterkt**.

► [Lees meer over de monitor Leren en lesgeven met ict](#)

Praktijkvoorbeeld 5

Samen bouwen aan duurzame professionalisering

Routekaart voor instellingsbrede professionalisering rondom leren en lesgeven met en over ict

Van een gezamenlijke vraag naar een gezamenlijke aanpak

Hoe maak je de stap van losse initiatieven naar duurzame verandering? Binnen de GPA LLICT merkten partners dat zij ieder op hun eigen manier aan leren en lesgeven met ict werkten, maar tegen dezelfde uitdagingen aanliepen: hoe zorg je dat ontwikkelingen niet afhankelijk blijven van individuele kartrekkers, maar onderdeel worden van de organisatie als geheel? Waar begin je, wie betrek je en vooral: hoe zorg je voor een goede verbinding tussen beleid, professionalisering en onderwijsontwikkeling?

Samen ontwikkelen in de praktijk

Deze vragen vormden het startpunt voor een gezamenlijke zoektocht waarin praktijkervaringen, onderzoeksinzichten en bestaande kennis uit het netwerk samen zijn gebracht tot één interactieve proceshulp: de Routekaart voor instellingsbrede professionalisering rondom leren en lesgeven met en over ict. De Routekaart ondersteunt instellingen bij vraagstukken rondom onderwijsinnovatie met ict en digitale transformatie en helpt gebruikers inzicht te krijgen in hun veranderproces en passende vervolgstappen te bepalen. Daarbij staan thema's als visie, leiderschap, professionalisering, samenwerking en organisatieontwikkeling centraal.

Waar staan we nu?

Momenteel onderzoeken partners binnen een iXperium-team hoe de Routekaart in de praktijk wordt gebruikt en welke ondersteuning instellingen daarbij nodig hebben. Onderzoekers, i-coaches, procesbegeleiders, CTL-programmamanagers en leidinggevendenden werken hierin samen. Via pilots bij Graafschap College en Aventus verzamelen zij ervaringen die worden gebruikt om de Routekaart verder te verbeteren en breder toepasbaar te maken.

Blik vooruit

De komende jaren onderzoeken partners verder hoe de Routekaart instellingen kan ondersteunen bij duurzame onderwijsontwikkeling en digitale transformatie. Daarbij wordt gekeken hoe instellingen de Routekaart gebruiken, welke begeleiding werkt en hoe het instrument verder kan worden verbeterd.

De ambitie is om te komen tot een breed gedragen hulpmiddel dat mbo-instellingen ondersteunt bij het organiseren van duurzame professionalisering rondom leren en lesgeven met en over ict.

Wat leren we hiervan?

De Routekaart blijkt vooral waardevol als hulpmiddel om het gesprek te voeren over verandering. Niet een vaste route staat centraal, maar het gezamenlijk verkennen van doelen, rollen en keuzes.

De praktijk laat zien dat **duurzame verandering vraagt om samenhang tussen visie, beleid, leiderschap en professionalisering**. Juist daar ligt de kracht van de Routekaart.

Dit voorbeeld laat zien **wat samenwerking binnen de GPA LLICT kan opleveren**. Door kennis, ervaringen en vraagstukken te bundelen ontstaat een gezamenlijke kennisbasis waarop instellingen kunnen voortbouwen.

► [Bekijk de Routekaart](#)

Wat nemen we mee uit de samenwerking?

De praktijkvoorbeelden in deze visual laten zien dat door-dachte digitale innovatie ontstaat wanneer onderwijsprofessionals, onderzoekers, opleiders, experts, beleidsmedewerkers en leidinggevend langdurig samenwerken aan gedeelde digitaliseringsvraagstukken.

De evaluatie laat zien dat juist de verbinding tussen onderzoek, professionalisering, beleid en praktijkontwikkeling bepalend is voor blijvende impact. Waar deze elementen samenkomen, ontstaat beweging die verder reikt dan individuele teams, opleidingen of organisaties.

Blik vooruit

De komende periode bouwen GPA-partners voort op de fundamenteën die de afgelopen jaren zijn gelegd. Daarbij ligt de focus op verdere verankering van succesvolle aanpakken, het versterken van evidence-informed werken en het vergroten van de deelname aan professionalisering. De lessen uit de samenwerking vormen daarbij niet alleen een terugblik, maar vooral een vertrekpunt voor verdere ontwikkeling. Door samen te blijven leren, onderzoeken en vernieuwen, bouwen partners verder aan onderwijs waarin ict betekenisvol wordt ingezet voor beter onderwijs en waarin mbo-studenten worden opgeleid in digitale geletterdheid.

Over de GPA Programmalijn Leren en lesgeven met ict

Binnen de Gelderse Professionaliseringsagenda werken mbo-instellingen in Gelderland, de lerarenopleidingen van de HAN en iXperium samen aan vraagstukken rondom leren en lesgeven met ict. Door praktijk, opleiding en onderzoek met elkaar te verbinden ontstaat een netwerk waarin kennis wordt gedeeld, nieuwe werkwijzen worden ontwikkeld en inzichten worden vertaald naar professionalisering, beleid en onderwijsontwikkeling.

Een belangrijke kracht van deze samenwerking is dat inzichten uit de onderwijspraktijk direct hun weg vinden naar de opleiding van toekomstige mbo-docenten. Tegelijkertijd worden nieuwe kennis, onderzoek en praktijkvoorbeelden vanuit de lerarenopleidingen van de HAN en iXperium teruggebracht naar het mbo.

De samenwerking laat zien dat gezamenlijk optrekken meer mogelijk maakt dan organisaties afzonderlijk kunnen realiseren. Juist in die wisselwerking tussen mbo, lerarenopleidingen en onderzoek ligt de kracht van het netwerk.

- [Lees meer over de samenwerking met de Gelderse mbo's](#)

